

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XV. Aliquæ perfectionis regulæ quas Christus Dominus Noster
Apostolis ac Discipulis ſuis tradidit, cum eos miſit ad prædicandum
diuerſis gentibus; & quanti hæc ſint momenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT XV.

ALIQUAE PERFECTONIS REGVLE QVAS CHR-
 Iſtus D. N. Apoſtoliſ ac diſcipuliſ ſuiſ tradidit; cum eoſ
 miſiſ ad prædicandum diuerſiſ gentibuſ;
 & quanti hæc ſint
 momenti.

MAXIM VIRTVTVM, DE QVIBVS HACTENVS
 egimus, cum varijs Regulis magnæque Perfectionis do-
 cumentis, docuit Chriſtus D. N. biſ Semel ſuoſ Apoſto-
 loſ; & iterum ſeptuaginta duoſ Diſcipuloſ cum eoſ mi-
 ſiſ ad prædicandum in diuerſiſ lociſ Iudææ & Galilææ, ſi-
 mul docenſ reliquoſ eorum in hoc miniſterio Succellor-
 reſ formam & rationem, quam ad rectè & vtiliter illud
 exequendum ſeruare deberent. Et inprimiſ ſignificauit illiſ, voluntatiſ
 ſuæ non eſſe, vt in vno ſemper loco hæerent, etiam valde amploſ; ſed, vt
 excurrerent ad variâſ ciuitateſ & oppida magna & parua, ad pagoſ & ca-
 ſtella, ac priuataſ domoſ; ſicut ipſemet faciebat. de eo enim dicunt Euan-
 geliſtæ: a circuibat Ieſu omneſ ciuitateſ & caſtella; b & circuibat caſtella in
 circuitu docenſ. Volebat enim omneſ docere, ſuæq; doctrinæ particepeſ ſu-
 re, nõ ſolum nobileſ & doctoſ, qui ciuitateſ incolere ſolent; ſed etiam pa-
 ganoſ & paupereſ operarioſ, habitanteſ in pagoſ, villiſ, prædiſ; qui & do-
 ctinâ magiſ indigent, & paucioſe inueniuntur, qui ad eoſ inſtrundeſ
 ſeſe applicent. Ac propterea c ſeptuaginta duoſ diſcipuloſ miſiſ in omneſ
 ciuitateſ & locoſ, quo erat ipſe venturuſ: vt plebem diſponere inciperent,
 quæ eiſ danteſ notiſiam doctrinæ, quam ipſemet Dominuſ docturuſ,
 & prædicaturuſ erat. Quia (vt S. Gregoriuſ ait) Prædicatoruſ munuſ
 eſt, diſponere corda audientiuſ, vt Chriſtuſ Dominuſ noſter ad eoſ ve-
 niat: vt per fidem & gratiam in eiſ habitet. Cùm autem in quocunq; lo-
 co etiam minimo Deuſ habeat aliquâſ animâſ, ad quaſ venire cupit, &
 in eiſ manere: ita etiam vult ſuoſ Prædicatoſe venire ad omnia loca, vt
 ipſe ad habitanteſ in eiſ venire poſſit. Et qui cœleſti lumine hoc agno-
 ſcunt: cum magna animi voluptate in id incumbunt, dicenteſ cùm ſpon-
 ſa: d veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villiſ, docenteſ &
 prædicanteſ regnuſ Dei eoſ, qui ibi habitant. Qui in ciuitatibuſ manent
 ſæpè habent pluſ doctrinæ, quàm opuſ habent: æquum itaque eſt etiam
 excurrere

a Matt 9.35
 Luc 13.22
 b Marc 6.6

c Luc. 10.1

Homil. 17.
 in
 Euangelio.

b Cant. 2.11

excurrere ad angulos, quorum mundus memoriam nō habet: in quibus maior est defectus doctrinæ, quam tamen illi esuriunt: quod si eam non appetant, eō sunt miserabiliores: ac propterea expedit adferre illis alimenta, ne pereant. Et quōd illi minus quarunt salutem suam, eō magis Deo Ministris debent eos querere, eamque illis offerre: vt impleatur quod scriptum est: *e inuentus sum à non querentibus me; palam apparui illis, qui me non interrogabant.* Huic Saluatoris nostri voluntati innititur Ministerium Societatis Iesu, quod vocamus, ire ad Missionis per varia loca, concionantes & Confessiones excipientes, & alia exercentes ministeria nostra, pro ut ibi licet erga proximos: & tunc fit ingens fructus ob specialem Saluatoris nostri erga suos operarios assistentiam. Ita vt ipsi merobstupefiant, videntes adeo felices exitus; & admirantes dicunt, quod septuaginta duo Discipuli Christo dicebant: *Domine, etiam Dæmones subijciuntur nobis in nomine tuo.* Virtute enim Christi expellunt Dæmones ex animabus in quibus valde permanenter habitabant. Nam qui erant quasi Dæmones ob superbiam, aut iram, aut inuidiam, admittunt illorum prædicationem, & mutant vitæ rationem. Quod ipsemet Saluator confirmat sua responsione, dicens: *videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentem.* Hoc est, cum vos prædicando, & alia ministeria obeundo occuparemini: ego aspicebam quomodo Sathan ex celsitudine & potestate, quam habebat in animabus, cadebat tanta vi, quanta fulgur descendit de celo: ego enim per vos illum pellebam, & eijciebam. Imò idem euenit in nostris ciuitatibus & oppidis, in quibus Sathan quasi in throno suo sedebat, omnesque habitantes possidebat, eō quod innumeris vitijs ac peccatis essent submersi. Christus autem Dominus noster illum ex throno eius deiecit per suos discipulos, & Ministros, qui in his Missionibus versantur. Et interdum tanquam instrumentum accipit aliquos mediocri tantum eruditionis, & industriæ; quibus tantam confert autoritatem, vt etiam personæ, magni aliàs momenti, & potentiæ sese ipsis dedant, & subijciant: vt in eis impleatur Prophetia & promissio Isaiæ dicentis: *Hæc dicit Dominus Redemptor Israel, & sanctus, eum ad contemptibilem animam, ad abominatam gentem, ad seruum Dominorum: Reges videbunt & consurgent Principes, & adorabunt propter Dominum: quia fidelis est, & sanctum Israel, qui eligit te.* hoc est Deus animam apud homines contemptibilem, & populum abiectum erigit, dicens: ne diffidas, nec animum abijcias, quod te videas abiectum: nec verearis mundi potentiam: ego enim per te efficiam, vt Reges & Principes videant, & credant quod tu prædicas; & subijciant sese, ad orientemque Dominum, qui fidelis est in suis promissis adimplendis; te que elegit, vt operatū ad ingens & egregium hoc facinus vtatur.

c Rom. 10.
10.

Isaiæ 65.
P 7 Consti.
c 1. c. 7.
in Tr. d. 7.
c. 9 punctur
qua. Sententia S.
Gre. Naz.
ad hæc propositum.
Luc 10 17.

Italanfensi
citans
Theophylact.

g Isai 49. 7.

S. I.

VIDEAMVS nunc consilia Dei circa has Missiones. Nam in primis assignauit illis loca, ad quæ essent ituri; & quidem præscriptis terminis ac limitibus, dicens eis: *in viam gentium ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorum ne intraueritis: sed potius ite ad oues, quæ perierunt domus Israel.* Summa enim sapientia voluit Saluator labores ac difficultates prædicationis accommodare facultatibus & viribus suorum operatorum. Cuiusque Gentilium & Samaritanorum conuersio esset ex se magis ardua & plena maioribus difficultatibus; ipsi autem Apostoli tunc essent adhuc in virtute teneri, ac in ipsius schola ac doctrina quasi Tyrone: noluit igitur in principio eos occupare in tali conuersione, sed (vt ait S. Chrysostomus) à facilioribus incipere, & tantum in Iudæa prædicare, vbi erant omnes fideles, agnoscentes verum Deum. Post resurrectionem tamen, cum iam fortiores essent, & Christi doctrinæ magis periti, dixit vniuersim: *Exite in mundum vniuersum prædicare Euangelium omni creaturæ; & docete omnes gentes, vt impleretur quod æternus Pater filio suo dixit per Iaiam: & perurum est, vt sis mihi seruus ad suscitandas Tribus Iacob, & feces Israel conuertendas. Ecce dedi te in lucem gentium: vt sis salus mea vsque ad extremam terram.* quod per Apostolos impletum est, postquã Spiritus Sanctus eos repleuit sapientiã & sanctitate perfecta. e *Accipietis inquit, virtutem superueniens Spiritus Sancti in vos, & eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudæa, & Samaria, vsque ad vltimum terræ.* Hæc tamen Missio, quam nunc eis commisit intra terminos Iudææ, erat quasi ad experiendum & probandum; vnde altera & experti essent & probati. Vfus autè est verbis illis: *te ad oues quæ perierunt domus Israel: & idem de seipso dixerat: vt intelligerent finem suæ prædicationis esse conuerrere peccatores & querere oues perditas; & errantes reuocare; eodè semper libentius accedentes, vbi maior esset necessitas.* Ac propterea iussit eos ire non ad loca, vbi ipse iam prædicauerat: quia in ijs non erant adeò necessarij; sed *quo erat ipse venturus, recens ingredientes, vbi erat ignorantia doctrinæ ipsius: vt eis aliquam darent notitiam.* Et hoc ipsum vult seruare nunc operatorios Euangelicos: vt libenter velint accedere ad loca maxime indigètia: in quibus minor est Dei cognitio, & rerum ad salutem spectantium: iuxta illud Apostoli d. c. t. de seipso, quod ab Ierusalem vsq; ad Illyricum repleuerit Euangelium Christi, sic autem, *h non vbi nominatus est Christus, hoc est, quibus non erat annuntiatum de eo.*

DESIGNATO iam loco, distribuit Saluator vtraque vice tam i. Apostolos quàm k. alios discipulos, vt bini irent, nolens vnum solum aliquò ite, sed vt vnus alium comitaretur. Primum (vt ait Origenes) vt consuetudinem seruaret accipiendi semper duos ad res magnas sui obsequij: sicut elegit

Moylen

a Matt. 10. 5

Homil. 3. in Matthæum

b Marci 6. 15.

c. Matt. 18. 19.

d Ias. 49. 6

e Act. 1. 8

f Matt. 12. 24.

g Luc. 10. 2

h Rom. 15. 20.

i Marci. 6. 7

k Luc. 10. 1.

S. Thomas. in Catena S. Luca.

Moyſen & Aaron, vt populū ex Aegypto educeret; & Iofue & Chaleb, vt pro terra promiffionis ad populum loqueretur, contra eius detractores: & quia quod duo afferunt, auidius excipitur: propterea enim in lege dicitur *in ore duorum vel trium teſtium ſtabit omne verbum*. Et ipſe Chriſtus teſtes ſuae *in Transfigurationis* adhibuit *Moyſe & Eliam*. Et n̄ *Paulum & Barnabam* nominavit, vt ſimul irent ad prædicandum gentibus Euangelium, & contra Antichriſtum mittere *duos teſtes Eliam & Enoch* Prædicatores qui honorem ipſius tueantur & propugnent. Duos præterea (vt ait Theophylactus) aſſociavit: vt alter alterum iuaret, conſolaretur, conſuleret, & in laboribus, dubijs, ac periculis ſeſe mutuo excitarent. Propterea enim dixit Eccleſiaſtes: *p̄ melius eſt duos eſſe ſimul, quàm vnum: habent enim emolumentum ſocietatis ſuae. ſi vnus ceciderit, ab altero ſulcietur. Vt ſoli, quia cum ceciderit, non habet ſubleuantem ſe. ſi dormierint duo ſouebuntur mutuo: vnus quomodo caleſcit? Et ſi quiſpiam præuulerit contra vnum, duo reſiſtunt ei*. Et Salomon dixit: *q̄ frater qui adiuuatur à fratre, quaſi ciuitas firma*. Et Sanctus Gregorius ait, coniunxiſſe Chriſtum duos, ad ſignificandam vnionem charitatis, quæ exerceri non poteſt, niſi minimū inter duos; & vt per hanc coniunſtionem mutuam agnoſceretur doctrina Domini dicentis *in hoc cognoscent omnes quia diſcipuli mei eſti, ſi dilectionē habueritis ad inuicē*. Et in hoc ipſo eluxit etiā ſuauiſ Domini prouidentia: nam cum Apoſtoli tunc non eſſent perfecti, ita eos aſſociavit, vt hanc Charitatis vnionem facilius ſeruarent: ac propterea coniunxit ſimul eos, qui erant aliās germani fratres: vt naturalis illa fraternitas corroboraret vnionem charitatis. Quod ex eo deducitur, quod S. Mattheus binos ſemper nominauerit & coniunxerit Apoſtolos, qui miſi fuerunt ad prædicandum: quaſi inſinuans, quinam ſimul fuerint miſi: & ita coniunxit *Petrum & Andream*; poſtea *Iacobum & Ioannem fratrem eius*; *Iacobum Alphae & Thadaum etiam fratres*. Poſt aduentum autem Spiritūs ſancti, cum iam illi eſſent in charitate perfecti, ac diuiderentur per diuerſas prouincias & regna: non fuit neceſſaria hæc coniunſtio: ſed vnusquisque Apoſtolorum ibat per ſe, quamuis ſecum acciperet aliquem ex alijs Diſcipulis: quia id ſemper decebat & expediebat, vt ſocium aliquē haberent. Et Sancti *Paulus & Barnabas* diu ſimul proficiſcebantur; & cum ex quadam occasione *u ab inuicem diſcederent*, quiſq; accepit alium diſcipulū ſecum. Et aduertit S. Chryſoſtomus, quod priusquam ab inuicem diſcederent, diuiſerint ſibi Prouincias ad quas eſſent ituri: ſicut antea reliqui Apoſtoli fecerant: vt ſciret quiſque partem quæ ad ipſum ſpectabat; nec ex aliquo errore conuenirent omnes in vnum.

POSTEA aſignauit eis Chriſtus formam & modum in ſuis Miſſionibus ſeruandum, dicens: *x nolite poſſidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in ſonis veſtris: non per am in via, neque duas tunicas, neque calceamen-*

1 Deuter.
19. 15.
Matth. 17.
16.
m Matth.
17. 3
n Actū.
13. 2.
o Apoc. 11. 3.
In Marci. 6.
p Eccleſ. 4. 9

q Proſ. a. b.
18. 19.

r Ioan. 13. 3

s Matth. 10. 2
Ita Ianſeni
us c. 15. cap.
cordia.

t Act. 13. 2.
v c. 15. 38
ibidem.

u Matth. 10. 9

Y Marc. 6. 8
Luc. 9. 3.
C. 6. 10. 4.

z Luc. 10. 7.

a Luc. 22. 35

Homil. 33.
in Matth.

b Luc. 10. 4

c. 4. Reg. 4.
29.

4

ita, y sandalia neque virgam, qua se defenderent, sed baculum cui inni-
rentur. In quo modo Missionis intendit Saluator noster quinque altis-
sima perfectionis res sue partes, operarijs omnibus Euangelicis vade-
necessarias: quamuis non teneantur hec precepta ita seruare, vt verba lo-
nant. *In primis* enim probare voluit obedientiam, fidelitatem, propriam
iudicij subiectionem suorum Apostolorum: prescribens eis modum quod-
dam proficiscendi ad eum nouum ac difficilem; adedq; alienum a recepto
& vsitato hominum more, & a proprio suo, quem ante habuerant. *Deinde*
in eis aperire voluit, & iacere fundamenta paupertatis Euangelicæ; cor-
que exuere omni genere cupiditatis nimix que solitudinis rerum tem-
poralium, quoad pecuniam, alimenta, vestes & calceamenta: ita vt
superfluis omnibus præcisus, contenti essent necessarijs tantum ad vitam
sustentandam. Et quoniam videbatur etiam aliquid imminuere in eo
quod iudicabatur esse necessarium: voluit *tertio* (vt S. Hieronymus ad-
uertit) vt inniterentur fiducia Diuinæ prouidentix, conijciendo in eam
omnes curas suas: nam ipse Dominus in se recipiebat prospicere eis de
omnibus necessarijs: nam *dignus est* (inquit) *operarius mercede sua*; altera
quidem præcipua & magna, quæ est æterna in celo; altera autem tem-
porali & necessaria, quæ est, vt ipsi prospiciatur de necessarijs ad susten-
tationem ex ipso labore suo. Ac propterea eis dixit: *z in quamcumque*
domum intraueritis, in ea manete edentes & bibentes, qua apud illos sunt. Qua
sententia voluit, eos certo sperare, quod ipse prouidentia sua effecturus
esset, vt homines illos hospitio exciperent, & cibum potumque necessa-
rium præberent. Quod aded exacte ille præstitit, vt nocte passionis suæ
interrogauerit eos: *a quando misi vos sine sacco & pera, & calceamentis, non*
quid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt: *nihil.* Quarto voluit Dominus, vt illi
confidentes ipsius prouidentix, ita abijcerent omnes superfluas curas a-
liarum rerum, vt eam unicam (vt ait S. Chrysostomus) curam sibi accipe-
rent prædicationis, ac ministerij sibi commisi; nullum rebus alijs locum
dantes, quæ ipsos ab vnica cura auerteret. Quod vt clarius exprimeret,
dixit eis: *b neminem per viam salutis aueritis*, hoc est (vt S. Ambrosius inter-
pretatur) ne hæreatis in rebus ad vos non spectantibus; neq; ad alia ne-
gotia attendatis: nisi ad illud, quod vobis est commissum. Eum in mo-
dum quo Elifæus Propheta cum mitteret Gezi cum baculo suo, vt moer-
tuum puerum eius contactu iuscitaret, dixit ei: *c si occurrerit tibi homo,*
non salutes eum: & si salutauerit te quispiam, non respondeas illi. Qui enim tem-
dit ad negotium tanti momenti, quale est ad animas peccatis mortuas
suscitandas; non debet se negotijs alijs humanis implicare, quibus a fine
& scopo suo distrahatur.

DE NIQVE, vt intelligerent modum & rationem, qua essent alimen-
ta accepturi, dixit eis: *d gratis accepistis, gratis date.* Qua sententia (vt S.

Chry-

Chrylost. aduertit (simul reprimit superbiã & cupiditates. Reuocans illi in memoriam, quod miraculorum & Euangelium prædicandi, esset gratia ipsi à Deo collata, & quidem grauis, & absque illorum meritis: vt ita sese humiliet: ideoque vult, vt gratis illam alijs communicent, & non pro temporali precio. Nam (vt S. Augustinus ait) indigna res est, rem ad idè preciosam, atque est ipsum Euangelium tradere pro vili ad idè precio quale est pecunia. Accipiat itaque Prædicator sui laboris præmium à Deo; necessarium verò alimentum ad vitam sustentandam ita à populo accipiat, vt non videatur, quod prædicare sit negotiari; aut quod fiat propter aliquod temporale lucrù, cum aliqua specie auaritiæ. Cum enim talis species apparet: expedit potius dona non admittere, etiã quæ gratis offeruntur. Sicut Elizeus nunquã acceptare voluit, quod Naamã, qui fuerat leprosus, ei offerebat titulo gratitudinis, quòd esset ab ipso mūdatus: quãuis nõ ei offerret tanquam precium acceptæ mundiciæ, sed ex liberalitate, dicens: *obsecro vt accipias benedictionem à seruo tuo: sed quia speciem habebat alicuius pretij, noluit acceptare, ne præberet occasionem cogitandi, quod pro accepta gratia precium acciperet, cum ea vteretur.*

PRÆCEPTA hæc à Saluatore nostro suis Apostolis & Discipulis proposita, moraliter interpretantes Sancti deducunt ex ijs multa documēta prædicatoribus vtilia. Nam teste S. Remigio, videtur Christus D. N. illis præceptis voluisse Prædicatores exaltare ad primi hominis dignitatē, antequam in peccatum laberetur; cum solum cæli thesauros possideret, & omnia terrena in corde suo contemneret, nihili faciēs aurum & argētum, & quæcunque mundus nunc magni facit: & S. Chryostomus ad altius adhuc culmen rem hanc exaltat, dicens voluisse Christum Dominū eos ex hominibus Angelos facere, liberos & ab omni temporali cura expeditos: vt solum attenderent officio suo prædicandi. Imò etiam à nimia cura circa ipsum officium eos liberauit dicens: *f nolite solliciti esse qualiter, aut quid respondeatis, aut quid dicatis: spiritus enim Sanctus docebit vos in ipsa hora, quid oporteat vos dicere.* hac ratione reddens eis facile ac iucundum, quod ex se fuisset alias graue, ac laboriosum; ijs præcipue, qui ab vno in alterum locum ratione officij transeuntes, locum non habent ad præparandas suas conciones. Ipse tamen Dominus eos iuuat, ac de spiritali alimento pro ipsis, & pro alijs prospicit; sicut circa alimenta temporalia facit. Quod (ait idem Sanctus) summa est iucunditatis, & consolationis. Nihil enim est ita iucundū, vt à cura & solitudine erutum esse; & maxime cum possibile fuerit ab hac erutos, in nullo minorari; Deo præserte & pro omnibus nobis effecto. ipse enim Dominus præses omnia supplet. Certum autem est nunquam defuturum aliquid ex parte Diuinę prouidentię, nisi fiducia in illam deficiat. Ac propterea Sanctus Gregorius

De Bap-
tismo
Ierusalem.

Homil. 33. in
Mattheum

c. 4. Reg. 3.
16.

Refert S.
Ieron. in
Catena

Homil. 33.
supra.

f Luc. 12. 11

dixit: Tāta Prædicatoris debet esse in Deo fiducia, vt præsentis vitæ lum-
 pitibus, quamuis non prouideat, tamen sibi hos non deesse certissime sci-
 at: ne dum mens eius occupatur ad temporalia, minus alijs prouideat.
 terna. Sed vt hæc fiducia vera sit: re ipsa ostendenda est, abijciendo quic-
 cunque excessum & imperfectionem, quæ per ea, quæ Christus Domi-
 nus prohibuit significatur. *Prin: im non possidere aurum neque argentum in sa-
 na mulsum*, teste S. Gregor. significat: non esse absconderi: dam sapientiam
 neque gratiam sermonis, sed liberaliter communicandam: non enim ei
 acceperunt pro se, sed pro alijs; & *g: sapientia abscondita, & thesaurus in uero,
 qua utilitas in viruq;* Non ferre secum calceamenta, quæ ex animalib. ma-
 tuis conficiuntur, est, non se cooperire a fectibus rerū improbatum; nec
 opera mortua facere. Permittuntur tamen accipere *sandalia*, quæ non te-
 gunt pedem ex parte superiori, quamuis pedis plantam tueantur. Quod
 (teste S. Augustino) significat: ipsum Euangelium non esse occultandum,
 sed manifestandum omnibus; nec tamen debet terræ adhærescere, vt pro-
 pter terrena commoda promulgetur. Non habere duas tunicas, dicitur
 significare: eos non debere cum duplicitate sed cum simplicitate prædi-
 care, & homines alloqui. Neque *virgam* debet habere, quæ significat de-
 fensionem: nam (vt ait S. Ambrosius) progredi debent cum spiritu man-
 suetudinis & clementiæ, & absque vilo indicio iræ, furoris aut vindictæ.
 Item sicut Apostoli tunc non erant pastores; nec Prædicatores, propterea
 quod tales sunt, sunt etiam Prælati: ideo non habent *virgam potestatis*, ad
 peccantes castigandos. Hæc enim potestas ad solos superiores pertinet.
 Quamuis S. Marcus dicat permisisse Dominum, vt h *virgam in via* tollerent,
 quæ est potestas correctionis vitiorum; & ius exigendi necessariam pro
 seipis sustentationem. Studere tamen debent (ait S. Hieronymus) ne *vir-
 ga* conuertatur in serpentem; neq; innitantur baculo arundineo; collo-
 cantes suum solatium in carnis delictis.

§. II.

PRÆSCRIPTA forma & ratione perfectionis, instruit Saluator
 noster Apostolos ac discipulos suos, de modo se habendi, cum Ci-
 uitates, aut castella ingrederentur. Et primum ait: *a: interrogate qui
 in ea dignus sit: & ibi manete donec exeatis*. Non dixit: interrogate, quis in ea
 sit diues, aut nobilis, aut quis bonam domum & commodam habens
 habitationem: sed *qui dignus sit*, hoc est, bonus & pius. Et vult (vt S. Hier-
 onymus ait) alios interrogari de bonitate ac virtute hospitis: ne Prædi-
 catorum dignitas suscipientis infamia deturpetur; & ne accipiat occu-
 sio (vt ait S. Ambrosius) hospitium mutandi, & contristandi hospi-
 tem, praua illa retributione illum deserendi; & indicium detur leuitatis
 ipsius Prædicatoris. Ac propterea Sanctus Lucas dicit Christum eis di-

H. mil. 17.
in Euangel.

g Eccles. 4.
17.

lib. 2. do Cō
ensis.
Euang c 30

In Luca 10.

h Marci 6.8
Ita D. Au-
gust. supra
In Matth.
10. Tom. 9.

I

a Matth.
10. 11.
Supra.

lib. in Lu-
cam
S. Chry-
sostomus.
Homil. 33.

xiste: *nolite transire de domo in domum: vt sic conferuetis amicitiam, grauitatem, & fidelitatem vestram erga hospitem, qui vos excepit. Perpendit etiam S. Hilarius verbum illud: *quis dignus sit, qui scilicet vos in domo sua excipiant, vt ex hoc intelligatur: eum censendum esse dignum, qui magis se nouerit accipere gratiam, quam dare: dat enim aliquod temporale bonum: accipit autem magna bona spiritualia. Et ipsemet Deus remunerabit centuplo opus illud: nam c qui recipit vos, inquit Christus, me recepit.**

ETIAM latet mysterium in verbo *dignus*, quo monentur ipsi Prædicatores de cautela, qua accedere debeant ad hospitium: ne scilicet ad domos in quibus tantum sint fæminæ, sed aliquis etiam vir grauis, cuius presentia omnem auferat suspicionem. Cui cautelæ adiungitur præclarum aliud documentum, cum dixit: *d in eadem autem domo manete: quasi dixerit cum bini mittamini ne hospitium diuidatis; sed vterque in eadem domo hospitemini vt noctu diuque alter alterius sit custos, & mutuo vos iuuetis ad puritatem seruandam; & procul sitis ab occasione dandæ malæ alicuius suspicionis; & vt seruetis mutuum vestram coniunctionem & amorem cum maiori edificatione proximorum, qui vident vos tantâ charitate coniunctos.*

ELECTIONE hospitij facta, ait Saluator: *intrantes domum salutate eam dicentes: e pax huic domui. Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam.* quâ sententiâ (vt ait S. Chrysostomus) præbuit illis aliqua magni momenti documenta. *Primum*, ne, quod Prædicatores & Magistri sint, existiment expectandum sibi esse, vt prius ab alijs saluentur; sed potius cum humilitate ipsimet prius alios saluent, & ordinarijs honoribus ciuilitate præueniant. Cum autem dicit: *vt domum saluent, significat quod omnes, qui in ea sunt, saluari debeant, magni & parui: vt omnium voluntates ad se alliciant. Secundum* documentum est: vt intelligant salutationem suam non esse in solis verbis aut humanis cæremonijs; sed esse benedictionem cælestem, & quantum in se est potentem, ad efficiendum, quod dicit, in volentibus eam excipere. Ad quod exprimentum dixit: *si domus digna est, pax vestra veniet super eam. Et quod ait vestra, significat: non esse sermonem de inani & mundana pace; sed de diuina & Apostolica: quæ est reconciliatio cum Deo, remissio peccatorum cum communicatione gratiæ Dei, quæ fructus est Euangelicæ prædicationis. Ex quo S. Hieronymus deducit: hanc salutationem fuisse quoddam experimentum, aut testimonium dignitatis, aut indignitatis domus, quâ illi intrarent. Si enim pacem accipiebant, qui in domo erant, bonum erat indicium, quod illa digna esset: si autem imprecatam pacem reijciebât, etiam signum erat indignitatis illius domus. Et S. Chrysostomus addit: eam salutationem fuisse solutionem ac retributionem pro hospitali*

b Luc. 10. 8
in Matthei
10.

c Matth.
10. 40

d Luc. 15. 7.

2
c Matth. 10
11.
Luc. 10. 6.
Homil. 33.
in
Mattheum

A, u. d. S.
Thomam
in Catena
in Matth. 10
in Catena
in Luc. 6. 10

tate. Nam pax quam offerebant, pluris æstimanda erat, quam omnia que hospites illis dabant. Ne dicat hospes: ego expono meam rem familiare excipiendo Prædicatorem hospitio: nam in ipso ingressu offerit illi cibum donum pacis, cui nihil est æquale: vt sciat te maiora, quam des, accipere: *bonorum enim omnium mater pax, sine cetera sunt inania.*

4

S E D statim adiunxit Saluator: *si domus non fuerit digna: pax vestra reuertetur ad vos.* vbi etiam duo alia continentur documenta. Primum, quod non omnes pacem illam recipient, neque prædicationem eorum. Et quamvis intrent domum aliquam, quam dignam existimant: fieri potest, vt talis non sit; aut aliquos in ea esse dignos, & alios non. Et quamuis pax requiescet super dignum, qui vocatur *filius pacis*, hoc est qui facile se dedit, docilis est, salutis suæ cupidus, & audiendæ veritatis, de qua in formetur: non tamen requiescet super indignum, filium scilicet dissensionis, contentiosum, ac turbulentum & resistentem prædicationi. Ne autem ipsi Prædicatores tristentur, videntes pacem suam non acceptari: Secundo addit documentum, quod scilicet ipsi nihil propterea amittent de suo merito præmio, & corona: hoc enim significat, teste Sancto Augustino, quod dicitur: *pax vestra reuertetur ad vos.* nam quod illam hospitibus obtulerint, cederet in propriam ipsorum vtilitatem,

Serm. 12. de
Sanctis &
5 Greg. Ho-
mil. 17 in
Euang.

5

f Luc. 10. 8.

Q U I N T U M documentum est: *manducate qua apponuntur vobis*, in domo scilicet, in qua excipiemini: nõ attendentes an sit modicum, cassum aut inconditum; sed contenti sint eo quod apponetur, nec meliores petant cibos, aut suo palato magis gratos: sic enim ostendit, se non venire ad prædicandum propter aliquam suam commoditatem, aut delicias: ideoque corporalem cibum se parui facere: quare autem rem maiorem momenti, scilicet animarum: de qua dixit ipse Saluator: *gloriam suam esse, vt faceret voluntatem eius qui misit ipsum*, ad conuertendos scilicet peccatores. Ac propterea nihili fecit cibum, ab Apostolis sibi oblatum, dixit Etiam Christus: *manducate qua apponuntur vobis*, vt bonum daret exemplum temperantiæ, ac modestiæ; essent que minus onerosi & grati ipsi hospites: nam hoc ipsum adiuturum, vt illi ipsos libentius domum retinerent. Et quamuis constet, vbi est cibus, etiam esse debere potum: huius tamen Christus non fecit specialem mentionem: vt ex hoc intelligerent, quam cautè ipsis esset circa hoc agendum; & contentos esse debere aqua, si non offerretur vinum; aut quocunque oblatum vino; & quidem moderatè, ac parce bibendum,

g Ioan. 4. 34

6

S E D quoniam Saluator noster non solum volebat prædicari suam doctrinam in ædibus priuatis: monet vt etiam publice eam tradant in ciuitatibus. in qua tamen re non præscribit ordinem seruandum: sed aliter quando insinuat, vt ingredientibus, publice prædicare incipiant toti ciui-

tatis &

trati; & postea hospitium quærant aliquando tamen contra primum ho-
 spitium quærant, & à particularibus ciuibus incipiant: & postea in publi-
 cum prodeant, omnibusque prædicent duo præcipuè capita. *Primum* h
appropinquauit in vos regnum Dei, hoc est Messia regnum ante promissum,
 eius doctrina, & Euangelium, & ingressus in regnum cælorum, qui per
 euna aperietur. *Secundum* erat, vt i *Penitentiam agerent*, & vitam suam re-
 formarent, meliores mores induerunt: vt cœlesti regno digni redderen-
 tur. sub his enim duabus rebus continentur omnia media necessaria, ad
 cōsequendam æternam vitam: quæ est vltimus finis omnium hominum.
 Et quoniã aliquæ ciuitates non erant suscepturæ prædicationem, iu-
 bet, vt *exeuntes ex domo vel ciuitate excuterent puluerem de pedibus suis in re-
 sistentium illis*. & dicerent: *etiam puluerem, qui adhesit nobis in ciuitate vestra
 extergimus in vos: tamen hoc scitote: quia appropinquauit in vos regnum Dei: in
 signum* (vt aiunt SS. Hieronymus & Chrysostomus) laboris, quem in
 prædicatione Euangelij subierunt. vt ex hoc intelligatur, incredulitatem
 non prouenire ex causa Prædicatorum, qui suum officium obierunt; sed
 ex culpa ciuium, qui illis resisterunt. Excutiunt autem puluerem, in si-
 gnum, quod eorū labor fuerit apud ipsos inanis & inutilis; tam etiam in si-
 gnum (vt ait S. Hilarius) quod omnis pena & culpa esset rebellibus ob suã
 repugnantia, tribuenda. Item extergebant puluerem, qui ipsis adhæserat
 ex tali ciuitate, in testimonium, quod sua prædicatione non quæserint
 aliquid temporale ab illa; nec proprias commoditates, neq; aliquid ali-
 ud, ne quidem eius puluerem. Denique, vt intelligerent, quam essent de-
 testabiles, qui illos audire nolebant: siquidem nihil secum accipiebãt: eò
 quò tanquã maledictum & anathema illud reputabant. Ne tamẽ Ciuitas
 illa excusationẽ aliquã prætenderet, iussit Christus: vt quando exirent ex
 ea, ei iterum dicerent: etiam si à vobis recedamus, non possumus tamen
 vos non monere: *quia appropinquauit regnum Dei*. Imò se se vobis offert. &
 ad vestras domos accedat. quam obrem attendite quid agatis, cum illud
 repellitis. venit enim super vos ira Dei; tradetq; regno Demoniorum.
 Hoc enim significat, quod adiecit Saluator, cum dixit suis discipulis: *A-
 men dico vobis, tale abilius erit reus Sodomorum & Gornorreorum in die iudicij,
 quam ille ciuitati*. Nam (vt S. Hierony. ait) maior fuit Ciuitatis in cruduli-
 tas & impenitentia, cum vestram prædicationẽ audientes; & miracula vi-
 dentes, quibus eam confirmabatis; & cum eis peccatorum remissionem
 offereratis; ac docebatis facilitatem, qua his bonis vti poterant, ac po-
 tiri: omnia tamẽ contempserunt ac conculcarunt. Sodomam quidem & Go-
 morra fuerũt ciuitates abominandæ: nõ tamen habuerunt talẽ prædicati-
 onẽ, nec talis beneuolentia est illis exhibita: & hoc nomine minor fuit ex-
 tũ rebellio. Et o si in Sodomũ (ait Christus) facta fuisset virtutes quæ facta sunt

h Luc. 10. 9.
Matth. 10. 7

i Marc. 6. 12

k Matth.
10. 4.
l Matth. 16
11.
m Luc. 10. 11
Homil. 33. in
Matthæum
Victor An-
tiochenus in
c. 6. Marci
Cano. 10. in
Matth.
SS. Hieron.
& Chrysost

n Matth. 10
15. Luc. 10. 12

o Mat. c.
11. 3.

in Iudæa: fortè mansissent vsque in hanc diem: quia non restitissent; sed penitentiam egissent.

8

p Matth.
10.14.

q Actuum
13.51.6.

9

r Luc. 9.10.
c. 5. c. 10. 17
t Marc. 6. 30

u Iob. 38. 35
lib 30. Mor.
c. 2.

x Lc. 10,
37.18

Serm de Tē-
tat & Ieu-
nio
lib. 23. mor-
c. 4. Ho-
mil 19 in
Ezechi. l. S.
Chrysof.
Homil 33.
in Matth.

DENIQUE iussit Christus, Discipulos *perire foras de tali domo vel ciuitate*: quia non vult tempus teri, vbi fructus non est, nec spes apparet, aut via illum colligendi; sed vt migrant ad aliam Ciuitatem, aut locum, in quo possint cum fructu prædicare: quemadmodum fecerunt SS. Apostoli Paulus & Barnabas, cum eis restiterunt Iudæi habitatores q. *Archiechia Pisdia: qui excusso puluere pedum in eos, iuerunt Iconium*, dicentes repellentibus ipsos: *vobis oportebat primum loqui verbum Dei: sed quoniam repelitis illud, & indignos vos iudicatis aeterna vita, ecce conuertimur ad Gentes*, quæ illud recipient.

FINITA Missione (quam licet credere fuisse ad limitatum tempus ab ipso Christo præscriptum) *reuerterunt duodecim Apostoli, & septuaginta duo Discipuli ad suum Magistrum, reddentes rationem eorum quæ euenissent; & t renunciantes omnia quæ egerant, & docuerant*. vt ipse iudicaretur eius monita seruassent in rebus agendis, & in ipsa doctrina: & approbaret rectè facta; corrigeret verò ea in quibus esset erratum: & ita ipsos sensim instrueret in Ministerio obeundo: vt quando ad illud aliàs redirent, magis essent periti: & ita ostendebant promptitudinem ad idem Ministerium obeundum, quancuncque sibi committeretur, iuxta illud quod dixit Deus Sancto Iob: *u nunquid mittes fulgura, & ibunt; & reuerentia dicent tibi: adsumus?* Fulgura, ait S. Gregorius, esse Prædicatores Euāgelicos, ob doctrinæ splendorem, & igne charitatis: quos mittit Deus, vt illustrent, & accendant homines: & ipsi cum summâ velocitate & hilaritate exequantur sibi commissa. Opere autem expedito, redeunt ad ipsam mittentem, & gestorum rationem reddunt: tribuentes ei gloriam de omnibus, agnoscentes, se non ea præstitisse viribus proprijs, sed Domini, à quo missi fuerunt. Et ita septuaginta duo Discipuli redeuntes dixerunt: *x Domine, etiam Dæmonia subijciuntur nobis in nomine tuo*, non autem in nostro: quia virtus, tua est, nō nostra. Quia tamen hi Discipuli tanquam imperfecti aliquid fortè senserunt inanis gloriæ, ex eo quod Dæmones ipsis subijcerentur, etiam in nomine sui Magistri: voluit eos reprimere, ac dirigere: ac propterea dixit eis illa verba: *videbam Sathanā sicut fulgur de cælo cadentem*. Quorum sensus (vt explicant SS. Cyprianus & Gregorius) etiam est: caute à superbia; nam propter eam vidi Sathanam de cælo cadentem tanquam fulgur. Attendite ergo, etiam si sitis fulgura in prædicatione: ne euanescat, aut superbiatis: ne cadatis in terram in modū fulguris, quod descendit in profundum. Quamuis valde credit ille videatur, Discipulos gaudium illud habuisse absq; aliqua culpa, gaudentes de potestate à Deo sibi collata; & beneficio absq; proprijs meritis accepto.

ac de

ac de gloria, quæ suo magistro inde proueniebat; ac denique de fructu in proximis factæ. Hæc enim omnia sunt materia gaudij, quod est charitatis fructus, & præmium laborum, quos prædicatores in suo munere sustinent. Quemadmodum enim dolent ac flectunt ob iniuriam & contemptum Dei, quem ostendunt peccatores obstinati: ita possunt ac debent gaudere propter honorẽ, qui accedit Deo ex eorum cõuersione; & ex eo quod videant, se adhibitos tanquam instrumenta Diuinæ ipsius gloriæ.

IMPONAMVS tandem finem, referendo quæ fecit Saluator, postquam redierunt Apostoli ex sua Missionibus: & rationem audiuit, quam illi reddebant. Nam (vt S. Lucas refert) *assumptis illis secessit seorsum in locum desertum, qui est, Bethsayda.* Et S. Marcus refert, dixisse: *venite seorsum in desertum, & requiescite pusillum.* Vt intelligeretur paterna eius prouidentia erga ipsos; & quam meritò Prælati habere debent erga huiusmodi operarios, & quam ipsimet par est vt habeant, postquam per dies aliquot in huiusmodi Missionibus, & agendo cum proximis posuerunt, secedentes per breue aliquod tempus, ad quietem ob duos fines. Alter est, vt ipsum corpus aliquantulum subleuetur, & recreetur, eiusque vires reparentur: vt redire possit ad eundem laborem. Vt enim dixit S. Ioannes Euangelista: prudentiæ est, arcus chordam ad tempus relaxare, vt extendatur, quando opus erit sagittam iaculari: vt in alio loco dictum est. *alter finis est, ad reparandas spiritus vires, quæ valde obtunduntur externis occupationibus, etiam spiritualibus, & in bonum proximorum.* Ac propterea expedit (ait S. Gregorius) post exercitia prædicationis secedere ad desertum, & solitudinem contemplationis: in qua nouus feruor & vires recentes recipiantur, vt redeatur ad eundem laborem. Et in eundem sensum explicat illud, quod Deus dixit Iob: *anquid mittes fulgura, & ibunt; & reuertentia dicent tibi: adsumus?* Hæc fulgura, inquit, hoc est prædicatores, non exeunt in mūdum, vt maneat semper apud proximos, cum ipsis occupati; sed vt aliquo tempore cum eis laborantes, redeant postea ad agendum cum Deo familiariter in eius præsentia, vt supra est dictum. Sed neque diu in ea secessione manēdum; sed, vt dixit Saluator: *pusillum*, quantum scilicet ad vires recuperandas sufficiat: expectant enim illos esuriētes animæ. Ac propterea decet Domino dicere: *adsumus*: vt iterum quando placebit nos mittas. Ac propterea Euangelista exprefit nomen deserti *Bethsayda*, quod significat *domum frugum*: ad insinuandum: recollectionem huius vitæ semper debere attendere ad spirituales virtutum fructus colligendos in domo propriæ conscientiæ: vt postea prodire liceat, ad metendam animarum messem, & colligendos fructus copiosos: qui reponuntur in domo & horreis cælestibus ad gloriam Dei in æternum Amen.

TRACTA-

IO

1 Luc. 9. 10.
2 Marci
6. 32.

Refert Cas-
sianus col-
lat. 24 c. 21.

Tomo 1. Tra-
ct. 2. c. 21.

Lib. 28 mo.
val. c. 6. post
m. d.
2. Pastor. c. 7

1 Iob 38. 35.

Tract. 3. c. 6.

2 Marci
6. 32.